

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és ünnepnapi kivételével) mindennap délután 4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Via Ciotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér, déken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétküldéssel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nonpareille sor 1 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 2 fillér.

A tifusz.

Nincs még akkora veszedelem, hogy az ablakokba fekete lobogót tüzzünk. Vagyis, veszedelem van, csak az még nem sodorta be a várost az általános gyászba. Ovatosságnak lenni kétszeresen sem árt. De rémképeket festeni a falra — uram isten! az ég újabb epidémiát teremthet. Kitéri az embert a nyavalya, ha egy ördögről az ember a poklok minden lakóját hirdeti. Sem nem igazságos ez, sem nem okos dolog. Az idegeket nem szabad annyira izgatni, hogy az emberben puskaporra váljon a vér.

Még nincs akkora veszedelemben Fiume a tifusz-epidémiától, hogy azért a védő szentekhez imádkozunk. Bucsujárára sincs okunk, mert, elsősorban, az nem is segít a dolgon, meg ha segítene, ugyszólván még nincs is nagyon kicsodán segitenie. Legyenek szivesek az ivóvizet megtisztítani! Azt sem a rémképek festése, sem a bucsujársók nem változtatja jóra. Vajjon akadt-e orvos Fiumében, ki az ivóvizünket analizálta volna? Megcáfolták-e, vagy megerősítették-e azt az állítást, hogy a fertőt az ivóvíz terjeszti?

Mert a baj okát fellelve, az okot megszüntetve, lehet csak a veszedelmen segíteni. Semmi jajgatás, kétségbeesés azon nem változtat.

Minden epidémiának a legelső ellenszere a *nyugalom*. Fölfordult ésszel nem jut az ember semmire. Ime, a város nyugodtan kiadja csak *olaszul* a figyelmeztetést, hogy *ne igyatok forralatlan vizet és ne egyetek nyers gyümölcsöt*. Nyugalomát az se zavarja, hogy ezzel elveszi a kenyérét néhány gyümölcsárúsának. Olyannak, a ki a gyümölcs árulásával él. De a kisebb bajt a nyakunkba venni helyes, ha azzal egy nagyobb és általánosabb nyomorúságtól menekedhetünk meg. Mert azok a kofák — vagy mik — *életveszélyes* holmikát árusítanak. Mely rájuk nézve azonban csak akkor *életveszélyes*, ha az a nyakukon aszalódik.

Céiozni óhajtunk ezzel arra is, vajjon a gondos város miért nem iparkodik azon, hogy megszűnjék a *kartell-epidemia* is. Mely már csak annak veszedelmes, aki nem esik bele. A kereskedő urakra rohamosan ragad a *kartell-epidemia* és a szegény polgárságot rázza utána a láz, vagy a hideg. Mikor tehát kiadja a város a rendeletet,

hogy hagyjuk a kofákat a faképnél és a paraszt ne vizet, hanem pezsgőt igyék, akkor egyuttal intézkedhetett volna arról is, hogy az így megdrágult életet legalább a kartellek megszüntetésével tegye tűrhetővé. Mert *tifusz-epidemia*, meg *kartell-epidemia* nagyon sok egyszerre Fiume városának.

A mai napon Budapestről Fiumébe érkezett dr. Frank Ödön közegészségügyi főfelügyelő. A kormányzóság táviratilag rendelte a belügyminiszteriumból Fiuméba. Van reményünk tehát arra, hogy a fiumei egészségügyi bizottság egy szakértői megleckéztetést kap hanyagsága miatt, hogy ennyire engedte jutni a dolgot. Kellő intézkedésekkel pedig elejét veszik a tifusz tovább terjedésének.

Ha ez megtörtént, amint hisszük és reméljük, talán majd a város is hozzájárul, hogy a *kartell-epidemia* is megszűnjék. Mindenekfelett azonban — maradjon meg a higgadságunk s ne alkottassunk kísérletet a mesterségesen felizgatott képzelettel.

GLI ONESTI!

Ecco dunque il nobilissimo metodo di guerra che viene adoperato dal giornalaccio di via del Fosso. Allorché viene attaccato coll'arma leale e onesta dei fatti, coll'arme della critica degii atti pubblici dei suoi campioni nella vita pubblica, si ritira. Di tratto, in tratto poi getta un dardo avvelenato con cui pretende sbarazzarsi del nemico. Il disgraziato s'immagina, ogni volta che ci grida: *libello*, di averci conquistati e di poter quindi segnare per sé una nuova gloriosa vittoria.

Libello? Ma da chi ci viene l'infame accusa? Sfoliate la „Voce del Popolo“ dal febbraio 1904 in poi, e dite, se vi basta l'animo che vi sia stato mai altro giornale che vi sia meritato il titolo di libello. Vedrete quali e quante provocazioni, quali feroci e vilissimi attacchi a persone, anche nella loro vita privata. Buffone! Afferma ch'esso leverebbe il capello ad una critica oggettiva! Ma che! Il nostro giornale era appena nato; si era permesso di fare qualche critica di atti del Municipio, al sistema inaugurato dal partito autonomo, critica senza fiele, oggettiva, rigorosa.

E come fu accolta quella critica? Con maligne insinuazioni sulla fonte del denaro con cui il nostro giornale fu fondato, con infami denunce contro i collaboratori.

E continuò a vomitare volgarissime insolenze, pretendendo che noi ci tenessimo in pauroso silenzio, e facessimo umile respicenza delle nostre colpe, solennemente promettendo di trovare tutto ben fatto ciò che veniva da quelle fonti,

altrimenti sarebbe scoppiata su noi l'ira della folla dalla *coscienza piena di memoria*.

E' addirittura sconciamente ridicolo ciò che si vede e che dimostra da quale folle orgoglio sia presa quella gente, Costituitasi in beffardo tribunale essa chiama dinanzi a sé i fiumani che si permettono pensare a modo proprio, gli ungheresi, i croati e dice loro in tono stupidamente imperioso. Voi dovete contenervi così e così; a questa sola condizione permetteremo che voi viviate; altrimenti, all'ostracismo, al macello!

Il giornalaccio leverebbe il cappello dinanzi ad una critica oggettiva! Ma dategli invece il potere e vedrete che cosa ne farà lui dei critici oggettivi. Dategli il potere e vedrete a Fiume il regime poliziesco della Russia, anche inasprito. L'avete sentito l'organo onesto, quante volte ha sollecitato la polizia, il procuratore del Re a mettere le mani su questo, a fare indagini su quello. E l'invito era imperioso, minaccioso. Se la polizia, gridava, il procuratore del Re, non si moveranno, la grande giustizia la faremo noi!

Allorché udivamo fulminare nell'aula municipale il governo illegale, assoluto dei Fejervarq e dei Kristoffy, ridevamo in cuor nostro di quella tempesta fittizia. Sotto la maschera di liberali, democratici, e anche, al momento opportuno socialista, non v'è deposta che gli si possa paragonare. Oh! se la coscienza della folla avesse memoria diversa da quella che il giornalaccio le attribuisce, come si troverebbe male il gran sire in questo paese, ove esso ha potuto pur spadroneggiare, naturalmente appena quanto consentivano i tempi e le circostanze, e il limite oltre cui vi è pure chi qui sorvegli che non si vada. Dategli il potere, in tre soli giorni non vi sarebbe a Fiume un uomo solo che si rifiutasse di pensare come vuole lui, di fare ciò che vuole lui, non adorasse i suoi campioni.

L'abbiamo già detto; in quanto a noi, andiamo orgogliosi di essere delinquenti al cospetto di quella gente poichè sappiamo quale concetto essa abbia dell'onestà. Ma ci siamo occupati troppo di questo sventurato chiaccherone.

Il vanto che il giornalaccio si dà di onestà ci trarrebbe ad analisi che ora non vogliamo fare. Dipenderà da esso che lo facciamo o meno più tardi.

A „harmadik faktor.“

(Dr. Dall' Asta Szaniszló nyilatkozatai.)

A városi képviselőtanács pénteki ülésén dr. Dall' Asta Szaniszló beszédet mondott, melyen hangsúlyozta, hogy Fiume városa Magyarország *harmadik faktora*. *Il terzo fattore* — ahogy Dall' Asta *olaszul* mondta. Ez a kijelentés azóta is sok szóbeszédre adott

okot, mert mindnyájunknak magyaroknak — az a szent *jogi* meggyőződésünk volt és az most is, hogy, jöllehet Fiume városa *corpus separatum adnexum*, de éppen e közjogi tulajdonsága révén nem szerepelhet az országban, mint egy *harmadik faktor*. *Politikai* nyilatkozatnak nagyon naiv is lett volna ez dr. Dall' Astától, kinek, mint ügyvédnek ismernie kell a hozott törvényeket annyira, hogy ily kardinalis tévedésbe ne essék.

E kérdés fölül alkalmunk volt dr. Dall' Asta Szaniszlóval beszélgetést folytatnunk. Kérdésünkre a következőket mondotta:

A lapok félreértették a képviselőtestületben tartott beszédemnek azt a részét, melyben Fiuméről, mint *harmadik faktor*-ról tettem említést. Ezzel a kijelentéssel nem óhajtottam azt dokumentálni, hogy Fiume *külön álló tényező* Magyarországól. Ezzel ennek ellent mondana multam is. Harminchárom évig kitarótan a magyar állam érdekében dolgoztam s nagyon sok kiváló politikus van a nemzeti uralomban, kikkel jó barátságban állok s akik még vannak győződve a hazfiságomról. Az a vád tehát, hogy hazafiatlanságot követtem volna el, már ezekből is eleshetik. A mi a dolog lényegét, vagyis a „harmadik faktor“ kérdését illeti, hát arra nézve is megadom a felvilágosítást. *Politikai értelemben nem mondtam, hogy Fiume Magyarország harmadik faktora*. Fiumének megvan a maga speciális szabadsága, mint autonómjoggal bíró *corpus separatum*nak, melynek értelmében az önjúgeit intézheti. Én tehát, ugyszólván, adminisztratív értettem a „harmadik faktor“-ságot. Nem is érthettem azt politikailag. Kiemeltem, hogy Fiume nem olyan város, mint Magyarország többi városa. Egész más közjogi viszonyok kötik össze ezt a várost Magyarországgal. A többi város *természetszerűleg* tartozik Magyarországhoz, míg Fiume egyezményes és történeti tények révén *egyenesen és függetlenül* az államhoz csatolva.

— Azt gondolom azonban, hogy arra a kifejezésre, hogy Fiume „harmadik faktora“ csak a *corpus separatum* fogalmából levont *következtetéssel* juthatott.

— Mivel nem politikailag említettem Fiume harmadik faktorságát — válaszolt *Dall' Asta* — egészen függetlenül minden fogalomtól használtam azt a kifejezést.

— Mi a véleménye az anyakönyvi hivatalnak kétnyelvűsége kérdésében?

— Természetesnek találom, hogy mint *állami jellegű* hivatalba bevigyék a magyar nyelvet. Ehhez elvégre joga van az államnak. Tekintve azonban, hogy az autonómjogok keretében számos oly hivatalt kezelnek, melyek, mint az

anyakönyvi hivatal, állami jellegű, attól tartok, hogy e precedens megalkotásával a többi hivataloknál is elrendelhetik a magyar nyelvet, melylyel aztán illuzióriussá válhatik annak a hangoztatása, hogy Fiume városának hivatalos nyelve az olasz.

Nem bocsájtjuk a nyilatkozat meghírlásába, annyit azonban megállapíthatunk, hogy dr. Dall'Asia Szaniszló a múltkori beszédében hangoztatott közismert *harmadik faktor* kifejezést nem olyan szándékkal mondotta, amilyennel az autonomista városatyák — zúgó helyesléssel válaszoltak,

Un'intervista - Il terzo fattore.

Il discorso franco ed elevato che l'on. Dr. Stanislao Dall'Asia tenne il giorno 14 corr. alla seduta della Rappresentanza cittadina, fu accolto da noi con soddisfazione. Sarà sempre grandemente apprezzato da noi chi combatte per i diritti del suo paese. C'era però nel suo discorso una espressione che non riusciva chiaro in quale senso egli l'avesse adoperata. A togliere ogni dubbio un nostro redattore ungherese ha creduto opportuno di recarsi a fare una visita al chiaro avvocato per pregarlo a voler chiarire il suo concetto.

L'on. Dr. Dall'Asia, accolto col l'abituale sua cortesia il nostro redattore, si dichiarò disposto a soddisfare il desiderio.

Alla domanda del nostro redattore quale senso abbia dato alla espressione terzo fattore il chiaro Dr. Dall'Asia rispose:

— I giornali che hanno riassunto il mio discorso, hanno esposto male il concetto da me espresso colle parole: *terzo fattore*. Io non intendo punto dire che Fiume sia un fattore indipendente dell'Ungheria.

Se mi fossi espresso così, mi sarei messo in contraddizione con tutto il mio passato.

Da 33 anni lavoro nell'interesse dello Stato ungherese e nei presenti circoli del governo nazionale ho molti amici personali e politici, che hanno lo piena convinzione del mio sincero patriottismo. L'accusa quindi ch'io abbia fatta un'espressione antipatriottica cade quindi anche per questa ragione.

Non ho detto dunque che Fiume sia politicamente il terzo fattore dell'Ungheria. Fiume, come *corpus separatum*, ha le sue speciali libertà, che gli derivano appunto da questa sua qualità, a cui sono annessi diritti autonomi. Io ho parlato di terzo fattore in senso amministrativo municipale; è escluso ch'io che conosco le leggi potessi avere espresso un concetto politico.

Fiume, però, non è città come le altre dell'Ungheria; le sue relazioni di annessione allo Stato ungherese sono speciali, esclusivamente sue proprie. Le altre città sono *naturalmente* appartenenti all'Ungheria; ma Fiume, in seguito a trattati e avvenimenti storici, è, come corpo separato, autonomo, annessa direttamente allo Stato ungherese.

— Penso, disse qui il nostro redattore che questa espressione di terzo fattore applicata a Fiume, sia una *deduzione* dal concetto di *corpus separatum*.

— Perciò io non l'ho adoperata in senso politico. Io ho adoperato l'espressione indipendentemente da ogni concetto determinato, e ho

voluto darle il significato che ho dianzi esposto.

— E che cosa ne pensa dello Stato civile colle matricole bilingui?

— Io trovo naturale che in un ufficio che ha carattere di ufficio dello Stato sia introdotta anche la lingua ungherese perchè lingua dello Stato. E' innegabile che lo Stato ha ciò diritto; ma siccome entro i confini della nostra autonomia vi sono parecchi uffici che hanno cotesto carattere di ufficio dello Stato; questo precedente mi preoccupa, poichè è a temere che, mercè ordinanze, la lingua ungherese venga introdotta in altri uffici dello Stato, e ciò renderebbe illusorio il nostro diritto che la lingua italiana sia lingua ufficiale del nostro Municipio.

Noi non pronunciamo giudizi; ci permettiamo soltanto di notare che il Dr. Dall'Asia nel suo discorso non ha adoperato l'espressione *terzo fattore* nel senso in cui fu accolto e applaudito nella cittadina Rappresentanza.

HIRES.

— **Személyi hír.** A tifuszepepidemia következtében gróf Nákó Sándor kormányzó intézkedésére Fiumébe érkezett dr. Frank Ödön belügyminiszteri közegészségügyi főfelügyelő, egyetemi magántanár.

— **Elvesztett levelek.** A tegnap este 10 óra 30 perckor a szomszédos Szent-Péterről megérkezett posta-szállítmány közül az egyik postaszolga a vasuti állomástól a postaépületig vezető uton elvesztett három kisebb levélesomagot, a mely közönséges és ajánlott, többnyire Dalmáciába címzett leveleket tartalmazott. A becsületes megtaláló kérérik a leveleket a helybeli postaépületben leadni. A levelek megkerülése valószínű jótétemény lesz a szegény postaszolgára nézve.

— **Elfogott leánykereskedő.** Kaposvárról írják: Stern Mór alsólendvai kereskedőhöz a napokban egy elegánsan öltözött ember állított be és egy csehországi se menyáros cég utazójának mutatkozott be. Előadta, hogy a gyárnak fiatal munkásokra van szüksége és megbizta Sternt, hogy a vidékről korlátlan számban szerezzen ilyeneket, kap ezért Stern 10 korona napidíjat és minden megfogadott leány után 5 kor. közvetítési díjat. — Stern örömmel vállalta a jó üzletet és két nap alatt 59 lendvai és környékbeli derék leányt toborzott össze, kik tegnapelőtt utra készen várták az utazó visszaérkezését. Az utazó azonban nem jött. Stern tehát sürgönyözött neki a megadott címre, azonban választ nem kapott. Ekkor ismét sürgönyözött és a választ is megfizette. Ezuttal már nagyobb szerencséje volt, mert kapott választ, — melyet az alsólendvai csendőrszervező hozott meg neki. Az őrszervező Sternt *letartóztatta* és a csendőrlaktanyába kísérte, hol a bámuló kereskedőnek megmagyarázták, hogy mint egy veszedelmes leánykereskedő üzletársát tartóztatták le. Sternnek azonban sikerült jóhiszeműségét bebizonyítani és ezért szabadon eresztették, míg a derék utazót természetesen továbbra is *lakat alatt tartották*. A leánykereskedőt Fischl Jakabnak hívják, ki megvallotta, hogy a leányokat Törökországba akarta szállítani, hol 1000—1500 koronáért adja el őket. A török pasák házi liferánsát a nagykanizsai ügyészség fogházába szállították be.

— **Embervadászat.** Székesfehérvárról jelentik: A székesfehérvári csendőrkertületi parancsnokság intézkedésére százhusz főből álló csendőrcsapat üldöz már

napok óta három cigányt, akiket rablásal vádolnak. Állítólag betöréseket és rablásokat követtek el. A vásárra igyekvő kereskedőket és iparosokat hirtelen rendszeresen kirabolják. A rablóbandát három többszörösen büntetett cigány vezeti, névszerint: Rafael Imre, Rafael Lajos és Kolompár Ferenc. Az utóbbi napokban Fülén egy éjjel a cigányok nyolc betörést követtek el. Urhidán Balogh István molnárt fosztották ki. Kulifay Mihály jeni gazdát, aki a vásárra igyekezett, az országuton támadták meg és kirabolták. Szabadbattyánban Győri László és Máté András házában követtek el betörést. Csákváron két helyen, Vértesbogláron egy éjjel négy helyen törtek be. A moóri vásárra menő kocsiikat csaknem valamennyit megrabolták. Romai Béla csendőrszázados vezetésével százhusz csendőr a napokban valószínűségi hajóvadászatot rendezet ellenük. Egy óriási gyűrűt alkottak a csendőrök s megindultak egy bizonyos pont felé. A gyűrűt mind szűkebbre vonták, míg végre Székesfehérvár határában összetalálkoztak a csendőrök, de a rablók sikeresen a hálóból kimenekültek. Tegnap éjjel aztán váratlanul megjelent a székesfehérvári cigánytanyán a három vezető. Erdekés, hogy mindhármukat a szive csalta a veszélyes helyre. Ugyanis székesfehérvári ügyészségnél s tudták a gonosztevők, hogy tegnap itélt az asszonyok fölött a törvényszék. Az ítéletre voltak kíváncsiak a rablók s ezt jöttek tudakolni. A cigánytelepen nem fogadták őket szívesen, mert miattuk a hatóság részéről örökös zaklatásnak voltak kitéve. Sőt el akarták őket fogni, de ezek észrevették tervüket s *revolverrel védekeztek* ellenük, majd pedig sikerült elmenekülniök. A cigányok azonban bejelentették az éjjeli látogatást s most megindult újból a hajszá.

— **Onorificenza.** L'avvocato dott. Enrico Sachs fu nominato cavaliere ufficiale della Corona d'Italia.

Ci compiacciamo altamente che un uomo così generalmente stimato per tante elette doti di mente e di cuore sia così altamente apprezzato nella bella Italia, di cui lui e l'intera sua famiglia sono amici entusiasti.

— **Proclami anarchici.** Durante la sera di ieri furono affissi clandestinamente per le vie dei foglietti bianchi. Erano proclami anarchici, in cui si protestava contro l'attuale ordinamento sociale e si veniva a conclusioni facilmente comprensibili.

Le guardie di p. s. si affrettarono a staccare i manifestini, adoperando le sciabole ove non riuscivano con le mani.

Gli „attacchini“ rimasero sconosciuti.

— **Club Fiumano di Budapest.** La Sezione Accademica del Club Fiumano di Budapest riunita a congresso il 15 corr. pertrattò ed accettò il nuovo regolamento sociale; passando quindi all'elezione della direzione riconfermò per acclamazione nella carica di presidente della S. A. il conte Teodoro Batthyany, ed elesse pure per acclamazione a vice presidente il signor Giulio Duimich e a segretario il signor Elgidio Springhet. A direttori vennero eletti i seguenti signori: Gyujto de Géza, Kastel Ferdinando, Schneditz Tullio, Zambra Gino. e Zangerle Federico.

— **A Divat Szalon XX.** évfolyamát járja. Mialatt az asszony-szabadító, asszony-boldogító apostolok szószékekről hirdetik a felszabadulást, a boldogulást ígítik, a mi egyetlen magyar asszony-újságunk csendes munkálkodással, dobzó és trombitaharsogás nélkül körülbelül célhoz is ért: felszabadította az asszonyainkat és megnyitotta előttük a boldogulás útját. Felszabadította őket a tudatlanság, a téftenség járnak alól s megismertetvén őket a munkával és a

kötelességekkel, utat nyitott nekik az egyetlen, igaz boldogulás felé. Azok, akik e derék, komoly irányú női lap sorait naponta olvassák, nem lettek tudós ügyvédek, szónokok, nem lettek csak választó és választható polgárok sem, hanem asszonyok lettek a világon nemes, hasznos, áldott értékek, a melyeknek a magyar asszonyt, a *feleségét Szabóné Noga Ill Janka* a *Divat Szalon* munkás szerkesztője képzeli. A *diva lap* csábító és kedvelt jellegéje alatt komoly, szentcélu tanítások jutottak el a magyar uriházak asszony-szobáiba és elvették a becsülettel az asszony-szabadítás és asszony-boldogítás munkáját. Ezért meg kell becsülnünk a *Divat Szalon*-t, a derék asszony újságot, mely a mi megbecsülésünket busásan viszonozza is. Szébb, díszesebb, tartalmasabb s főképpen nemesebb irányu lapja nincsen az asszony-világnak, jobb tanácsadója, vagy hűségesebb támogatója sehol. Ebben a lapban mindent megtanulhatunk, a mire a dolgok, szorgalmas, tudnivaló nőnek szüksége van, mindent, még a takarékoság példáját is, mert hiszen ebben is előjár az ingyen mellékletekkel, gyermeklappal, szabásivekkel bőven ellátott fényes kiállítású és dus tartalmu lapot a lehető legolcsóbban adja. *Negyedévre három koronáért.* A Divat Szalon kiadóhivatala, mely Budapesten, IV. Eszki-ut 5. szám alatt van, mindenkinek ingyen és bérmentve küld mutatványszámot, ki e véget hozzá fordul.

— **A bécsi postásztrájk.** Bécsből jelentik: A postahivatalok készülnek csatlakozni a passzív rezisztenciához, mert drágasági dőltekukat aligha kapják meg karácsony előtt. Prágában nagy izgatottságot keltett az a hír, hogy a kormány a postaszolgáknak csak minimális pótlékot hajlandó utalványozni. A központi bizottság felhívást bocsájtott ki a csehországi postahivatalnokokhoz és szorgalmazta, hogy e hó 20-án legyenek készben a passzív rezisztencia megkezdésére. Csehországban 10.000 postaalalmazott vesz a mozgalomban részt. Biztos, hogy a vasuti mozgópóstatk és állomási postahivatalok is kimondják a passzív rezisztenciát.

— **A diploma csődje.** A Zsigmond-utca 21. szám alatt levő kis tejes boltba tegnap beállított egy fiatalember s tejet és zsemlet kért. Mohón megette, aztán felkelts s kijelentette, hogy fizetni nem tud, mert nincs pénze, de kegytelen volt betérni mert *nagyon éheznek*. A tejárú asszony a fiatalembert átadta egy rendőrnek, a ki bekísérte a harmadik kerületi kapitányságra. Itt kiderült, hogy a fiatalember Cs. Imre *ügyvédjelölt*. Kihallgatása alkalmával nagyon különösen viselkedett, utóbb pedig dühöngeni kezdett, mire megvizsgáltatták a rendőrvossal. Kiderült, hogy a szerencsétlen fiatalember *hirtelen megőrül*. Valószínű, hogy a *szegénység* miatt való felindulásában. Beszálították a lipótmezei örültek házába.

— **A miséző zsvány.** Olmützben tegnap letartóztattak egy Erber Frigyes nevű 21 éves vott papnövéndéket, aki hamisított igazolványokkal a kapucinusok kolostorába furakodott és szállást kapott. Erber elhitette a kapucinus barátokkal, hogy felszentelt pap és ma reggel a kolostor kápolnájában ő mondotta a misét. Kiderült, hogy ily módon már több kolostorban lopásokat követett el.

— **A burgonya szállítás szabadsága.** A krétai kormány a Magyarország-Ansztriaiól származó és a philoxeramentes származást igazoló bizonyítványokkal ellátott burgonya küldeményeknek Kréta szigetére való behozatalát újból engedélyezte.

Dr. Keszthelyi Péter Susákon lakik a 68. számú Ruzsics-tele házában. Telefonszám 499. Rendel délelőtt 11-től 12-es telóraig és délután 2—4ig.

Apró hírek. Munkássors. Marosvásárhelyről írják: Az itteni vasuti állomásra az új Heimann-féle gőzmalomhoz egy 50 métermázsás gőzkazán érkezett. Amint a gőzkazán a vasuti kocsiból leemelni akarták az ráesett Lukács Miklós napszámra és agyonzuzta. — Körmenről jelentik: Prelecz Sándor munkást, aki egy gőzfűrészgépjében dolgozott, egy körfűrész oly súlyosan megsebesítette, hogy sebeit belehalt.

A vasut áldozata. Liptószentmiklósról jelentik: Szmracsányi Arisztid nyug. főispánnak kocsijai áthaladtak a vasuti pályatesten és a nagy ködben nem vették észre a közelgő gyorsvonatot, amely az egyik kocsit elütötte és a rajta ülő Mudrony János kocsist halálra gázolta. A kocsin levő szesszel telt hordók lezuhantak és meggyuladtak. A tüzet csak nehezen lehetett elfojtani.

A munkás becsülete. Körmenről jelentik: Kovács Sándor 26 esztendőös földműves abbéli bánatában, hogy Sandler Mihály alsókuti korcsmáros lopással vádolta, felakasztotta magát. Hátrahagyott levelében azt írta öngyilkossága kául, hogy a gyamu miatt az asszonyok elfortak tőle.

A tűz áldozatai. Berlinből jelentik: A Reivickendorferstrasse 23. sz. házában első emeletén a hajnali órákban tűz keletkezett, melynek folyamán a lakás tulajdonosnője teljesen összeégett. Egy harmadik emeleten lakó nőt és ennek nővérét a második emelet lépcsőbejáróján a felcsapódó lángok által szenvedett sebek folytán halva találták.

A császár gyilkossága. Székesfehérvárról jelentik: A közeli Püllitzmajorban Faddi János uradalmi császár meggyilkolta Elek Ferenc bérest, aki őt lopás miatt fel akarta jelenteni. Faddi egy doronggal ütötte agyon haragosát, Eleket, kinek holttestét azután, hogy a gyilkosság ki ne tudódjék, kemencébe vetette és megégette. A megmaradt hullarészeket később a földbe elásta. A gyilkos áldozatának, Eleknek 10 éves leányát is súlyosan megsebesítette s csak azért nem ütötte őt is agyon, mert a kis leánynak sikerült hazulról elmenekülni. A gyilkost letartóztatták.

Hajótörés. A Lloyd lerwicki jelentése szerint a „Nordwin“ nevű cementtel és fával megrakott német bárka utban Melbourne felé a hó 16-án Whallsay mellett hajótörést szenvedett. A hajó legényiségéből 3 a vízbe fuladt, 17 megmenekült.

Halál a színházi próbán. Berlinből jelentik, hogy Krüge Emil kamarazenesz tegnap a királyi operában próba közben hirtelen meghalt. A művész összeesett és az orvosok hasztalan fáradoztak azon, hogy életre keltsék, mert szívizélhüdes érte.

TÁVIRATOK.

A Ház ülése.

Budapest, dec. 20. A képviselőház mai ülést Návay Lajos alelnök nyitotta meg.

Az elnöki előterjesztések után a nemzetközi algezirasi konferencia aktáinak harmadik felolvasása következett.

A Ház elfogadta az előterjesztést, mire azt a főrendiháznak küldték át.

Ezután a külkereskedelmi és forgalmi viszonyoknak ideiglenes szabályozásáról szóló törvényjavaslat harmadik felolvasása következett, mit a Ház szintén elfogadott és megküldött a főrendiháznak. Ugyanez történt a bírói és ügyészi karra vonatkozó némely intézkedésekkel is.

Ezután a Ház üléseit január hó 10-ig elnapolták, miután elhatározták, hogy szombaton a főrendiház határozatának átvétele miatt formális ülést tartanak.

Ezzel az ülés véget ért.

A cár félelme.

Carszkoje-Szelo, dec. 20. Carszkoje-Szelóban nemrég több letartóztatás történt, a mi nagy ijedelmet keltett a cári udvarban, mely retteg a merénylőktől. Ez a rettegés a minap egy olyan rendszabályra vezetett, a mely még az orosz körökben is meglepetést keltett. December 23-ára, Szent György-ünnepére, a mely a legnagyobb katonai ünnep Oroszországban, régi szokás szerint az idén is ehédro hívták meg az udvarhoz Carszkoje-Szelóba a György-rend, a legnagyobb orosz katonai rend lovagjait. Voltak közöttük olyanok is, a kik már véretek az országért és a trónért. Mikor a Györgylovagok Pétervárott éppen készen állottak arra, hogy különvonattal Carszkoje-Szelóba utazzanak, megjelent Wendorf tábornok, a városi főkapitány helyettese négy rendőr kíséretében s az összes Györgylovagokat megmotoztatta. A Györgylovagok csak e procedura után indulhattak el Carszkoje-Szelóba.

A magyar delegáció ülése.

Budapest, dec. 20. A delegáció magyar része ma délelőtt gróf Zichy Tivadar elnöke alatt plenáris ülést tartott.

Urbán ezredes a közös hadügyminiszter képviselőletében jelentette hogy a hadügyi vezetés ezer új ágyút öntetett, melyekkel az egész hadsereget 1908. év folyamán föl fogják szerelni. Ezután Bakonyi Samu a katonai laktanyák feliratáról beszélt. Elengedhetetlen követelésünk a feliratok magyar nyelvűsége is.

Az ujonclétszám.

Budapest, dec. 20. Schönaich közös hadügyminiszter állítólag kijelentette, hogy a jövőben nem lesz szükséges a nagyobb ujonclétszám megajánlásának kérdése.

Öngyilkosság.

Kassa, dec. 20. Ma reggel a vasuti állomás közelében a sín páron egy irtózatosan megcsönkített holttestet találtak. A hulla fejét az árokban találták meg. Megállapították, hogy a hulla gróf Fiu Miklós nyugdíjazott alezredes holtteste, ki öngyilkossági szándékból dobta magát egy vonat elé. Az öngyilkosság zilált anyagi viszonyokból ered.

Szeged új diszpolgára.

Szeged, dec. 20. A város Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert diszpolgárrá választotta.

Felháborodás Rakovszky ellen.

Budapest, dec. 20. A függetlenségi képviselői körökben óriási a felháborodás Rakovszky István ellen, ennek egy nyilatkozata következtében, melyben a függetlenségi párttól úgy nyilatkozott, hogy az elveit mindig fenntartja, de meg nem valósítja.

Amerika és Japán.

Newyork, dec. 20. Az ázsiai társaság Aokki washingtoni japán

követ tiszteletére lakomát rendezett, a melyen a követ beszédet mondott s teljesen alaptalan rémlátásnak nyilvánította a lapoknak azt a híret, hogy az Egyesült-Államok és Japán között a Csendes-tengeren való uralomért háboru támadhatna. Ennek a beszédnek némileg ellene mond Honoluluban székelő japán konzulnak Tokióba küldött távirata, a mely szerint a japán hajórajnak San-Franciskóban tervezett látogatásáról most már szó sem lehet. A hajóraj meg fogja látogatni Honolulu, de San-Franciskóba nem megy el a Japán és Kalifornia között támadt egyenlenség miatt. A konzul azt jelenti, hogy attól lehet félni, hogy a japán tengerészeket Amerikában nem fogadják szívesen s hogy talán még a japán hajók is kárt szenvednének.

Szerbek a bosnyák kormányzás ellen.

Belgrád, dec. 20. A napokban nagy népgyűlést akartak tartani, a melynek az lett volna a célja, hogy tiltakozzék a bosnyák kormányzás ellen. Ez a népgyűlés, a melyet a pozserováci kerületben, Szerbia legnagyobb kerületében akartak megtartani elmarad, mert éppen a pozserováci kerület lakossága kijelentette, hogy nem vesz részt a gyűlésen. Tudvalevő, hogy a népgyűlést a kormányközegek rendezték s megemlékezés méltó, hogy a pozserováci kerületben laknak Szerbia legnagyobb szállítói.

A Panama-csatorna építése.

New-York, dec. 20. A Panama-csatorna építését vezető bizottság, mint Washingtonból jelentik, közli hogy a csatorna építésére vonatkozó szállításokból a külföldi vállalkozók ki vannak zárva. A bizottság főtartja magának azt a jogot is, hogy a külföldi vállalkozók közreműködésére vonatkozó kérvényeket elvetesse. Arra az esetre, ha nem érkezének be megfelelő ajánlatok, a bizottság a csatorna átvégését a maga szímlájára fogja megvalósítani.

Németországi választások.

Berlin, dec. 20. A német centumpárt választási fölhívása már megjelent. A fölhívás legelőször azt fejegeti, hogy távol áll a párttól, hogy a gyarmati politikától megtagadja az eszközöket, csak azt akarja, hogy a kormány takarékoskodjék és szeme előtt tartsa német nép pénzügyi helyzetét. A fölhívás ezután ezeket mondja: A birodalom kiadásairól való döntés az alkotmány értelmében a birodalmi gyűlés kezében van. Döntésért a birodalmi gyűlés maga felelős. A birodalmi kancellárnak az a kijelentése, hogy a birodalmi gyűlés tagjai nem viselnek semmiféle felelősséget, hogy követeléseket elfogadhatnak vagy elvetnek, olyan fölfogás, a mely a mult századok fejedelmi abszolútizmusába illik bele, de nem képviselheti egy modern, alkotmányos állam tisztviselője. Nem a császár parancsszava, hanem a birodalmi gyűlés budgetjoga a vizály tárgya. Mindenünk tartsa tehát kötelességének síkra szállani a népképviselőt alkotmányos jogai ellen.

ABBAZIA,

„Nemzetközi Hálókoosi Társaság“
fürdőtelepe egész éven át nyitva.
Iroda: Stefánia szálloda.

Sürgöncim: Kuranstalten Abbazia.
Egészen új berendezés. A fürdőigazgatóság összes épületei renoválva és a leg-elegánsabban ujonan bebútorozva. Lift, villamos világítás, meleg- és hidegvízvezetékek, tengerfürdők. A fürdőigazgatóság épületei: Stefánia szálloda, Quarnero szálloda és kávéház, 1-ső 2-ik és 3-ik számú dependance, Amália, Angiolina, Flóra, Laura, Mandria, Slatina villák stb.
A társaság szállodái a fürdőhely központjában, a híres babéredőben a tengerparton, a legnagyobb, e nemben egyedülálló kényelmet nyújtják. (Angiolina tengerfürdő a Quarnero szálloda mellett, Lajos Victor főherceg meleg tengerfürdő és gyógyfürdő a Stefánia szállóval és a 2-ik számú dependanceval közvetlen összeköttetésben.)

A Quarnero kávéházban, a Glacier pavillonban, a Stefánia szálloda télikertjében és nagy éttermében naponta hangverseny. Az elegáns nagyközönség találkozó helye.

A legjobb híru konyha. Saját borpince, 25 féle francia pezsgő. Nagy társalgóhelyiségek, olvasóterem, zeneterem, játéktér, télikert, jól szellőztetett magas étterem nagy kiterjedésű saját park, gyönyörű kilátással a fiumei öbölre (Quarnero) és a szigetcsoportha (Veglia, Cherso).

A Stefánia szállodában minden nyelven beszélnek. Tudakozódásra szíves készséggel válaszol a „Nemzetközi Hálókoosi Társaság fürdőtelepeinek igazgatósága.“

Abbazia Stefánia szálloda.

VARIETÉ

CAFÉ 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

INTERNAZIONAL

VIA ALESSANDRINA 3.

Ma és minden este a következő művészi erők fellépte:

Cserey Germanie

kitünő magyar szubrett.

D'Orient Felice

kiváló magyar és német művésznő.

Bianchi Massari

nápolyi olasz művészpár

Leony Fanny

olasz éxcentric énekesnő,

Spinetti nővérek

Duett és szóló énekesnők.

A varieté előadás befejeztével esténként CINEMATOGRAFIAI ELŐADÁS

Lovrovich G.

Fényképész.

FIUME, Corssia Déak,

A vassuti állomással szemben.

Készít kiváló hű és tiszta kivitelű fényképeket bármely nagyságban, és fényképes levelezőlapokat. Elvállal fényképnagyításokat természetbeni nagyságig. Szerény árak.

A „Fiumei Hirlap“-ot a következő üzletekben és dohánytözsdekben árusítják:

Globus, Via Vincenzo de Domini

Sablich, Via Municipio 1.

Cregorich Via Fosso 3.

Gapudi Via Duomo

Simom Via del Ponte

Prima della colazione mezzo bicchiere di
acqua amara SCHMIDTHAUER

Igmándi

acqua amara

mette in ordine e regola completamente in 2-3 ore lo stomaco più rovinato. L'usarlo è una vera benedizione e per que li chè soffrono stitichezza.

si può avere in ogni luogo A Fiume all'ingrosso, per la Città, il Litorale, e la Dalmazia, nel deposito aque mineralini di F. HEIN Hotel Déak dettaglio nella DROGERIA FRANCESCO JECHEL, in fiasche da 30 e 50 centesimi.

Hol vesszük a legizlésebb és legolcsóbb ékszereket?

Engelsrath J.-nél

Fiume Adamich-tér és Abbazia, villa Stiglic, szemben a vásárcsarnokkal.

Arany, ezüst, drágakő és régészeti áruk legnagyobb raktára.

Órák, moretti különlegesség, fiumei és abbaziai emlékek.

Legolcsóbb árak.

Saját műterem órák és mindenféle ékszerek javítására, alakítására és készítésére.

Telefon sz. 758.

HIRDETÉSEKET

felvesz a „Fiumei Hirlap“ kiadóhivatala.

Gyorsírást.

Urak és hölgyek figyelmébe.

Gabelsberger-féle gyorsírást tanít csekély díjazásért Kovács Tódor, Via Operai 22. sz. I. em. — Levelezőlapra értesítésre házhoz megy.

VEGLIACH A.

Bádogos műhelye

== FIUME ==

VIA CIOTTA 12. (az udvarban)

Elvállal mindenféle a szakmába vágó munkákat, javításokat stb. legolcsóbban, úgy a városban mint a vidéken. Tervezteket ingyen és bérmentve küld. Fürdőkádakat kölcsönöz.

Vendéglő

a Két Iv-hez

FIUME, Via Sant. Girolamo.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy fentti vendéglőben a legjobb refosco, istriai és dalmát borok valamint kitűnő sör méretik.

Kitűnő Házi Konyha.

Előfizetések ebéd és vacsora elfogadtatnak.

A n. é. közönség szives párfogását kéri a tulajdonos.

Elegáns ebédlő

berendezés azonnali elutazás miatt nagyon olcsón eladó. Megtekinthető Hartmann József és Fia. Via Governo 22. szám Casa Struppi.

Furlach F.

Kerékpár raktár

és

mehanikus műhely

FIUME, Piazza scarpa.

Kerékpárok, automobilon javítása és egyes részek kicserélése. Auto garage olaj-, zsír- és benzin szállítása.



Kerékpárok eladása és kikölcsönzése.

Alessandro S. Szántó

Via Governo 14 - FIUME - (Corso) Telef. 46.

Higiéniai-, gummiáru-, orvosi és orthopediai műszer, kötszer, gumimiharisnya, toilette cikk és illatszer üzletét megnyitotta.

Orvosi és orthopediai műszerek gyorsan és mérsékelt árban javíttatnak.

Ha aperto il suo negozio con grande assortimento

Articoli Igienici, di Gomma, Strumenti Chirurgici ed Ortopedici, Bendaggi, Calze elastiche, Articoli da Toilette, Profumerie, ecc.

Si assumono riparazioni di Strumenti Chirurgici ed Ortopedici.

Jutányos áru butorok!

FIUME, Via San Vito 3, 5, 7.

CAMERA RIKÁRD

Stopár G.-cég képviselője. — Fiume.

2 ágy (egy helyre való).....	18.—	frt
2 éjjeli szekrény.....	12.—	"
2 szekrény (Chiffon).....	26.—	"
1 mosdó-szekrény.....	3.20	"
1 asztal.....	3.50	"
1 tükör.....	1.50	"
1 kép.....	2.—	"
4 szék.....	3.50	"
1 köpő áda.....	—80	"
1 törülköző-tartó.....	—80	"
teljes szobaberendezés	71.—	frt

Egyszerű teljes szobaberendezés, fényes gör. stílus	100.—	frt
Teljes szobaberendezés, fényes görög stílus, márványdiszszel	125.—	"
Teljes szoba - berendezés, matt, ó-német stílus, márványdiszszel	145.—	"
Konyhakredenc	13.—	"
Konyhaszekrény 4 fiókkal	16.—	"
Agyrugany	5.—	"
Összecsukható vaságy gumimival	11.—	"

➡ Fa-ágy, fényes (egy helyre való) ruganyval 14.—frt. ➡

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a Governo-utca 22. sz. alatt levő butorüzletünket évek hosszú során át volt munkatársunknak és üzletvezetőnknek

Rosenberger Bernát

urnak adtuk át, kit mint vevőkörünk által jól ismert szakegyént a legmelegebben ajánlunk mindenkinek.

Tisztelettel

Hertmann József és Fia

Zágráb, Jelacsics-tér 25.

Fenti közleményre hivatkozva, szives párfogásába ajánlom a n. é. közönségnek gazdagon felszerelt butorraktáramat, melynek minél számosabb látogatását kérve, maradok

mély tisztelettel

Rosenberger B.

Governo-utca 22. (Corso).

Fentartott hely a Fiumében levő

„ALLA SALUTE“

gyógyszertár

részére; Dr. MIZZAN A.,

az „ADRIA“ palotával szemközt. — Telefon 385.

A gyógyszertár ajánlja magát minden orvosi rendelést azonnal és exakt elkészíteni. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek, stb. stb.

Karácsonyi és újévi OCCASIO nagy eladás!!!

A New-York városához címzett Rövid- és divatáru üzletben.
FIUME, Via Andrassy 1 szám.

Kezdődik f. év december hó 10-én reggel 9 órakor, tekintettel arra, hogy a téli szezon előre haladó, továbbá:

Kis költség, kevés haszon, nagy forgalom

elérése miatt még 15%-kal leszállított árak mellett lesz eladva egész december hó 31-éig a következő áruk:

Flanellek, Barchendek, női divat gyapju szövetek, Blouzok, Aljak, Kabátok, Palatonok, cziczák, férfi és női kész fehérneműek, gallérok, manzsetták, nyakkendők strimflik, harisnyák, trikótok, vásznak, kötények, zsebkendők, Törülközők stb. stb.

5 méter egész ruhának való	1	frt	90-től feljebb
Szép blouzok		58	"
Aljak	1	50	"
Női fehér ingek		48	"
Uri		84	"
Nyakkendők		19	"
12 drb. zsebkendő		48	"
Harisnyák		28	"

és így tovább, tovább!!